

הוכן עי"י כולל עיון הדף

ת. ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף ז.

שור של ישראל שנגח שור של הקדש¹ או להיפך מה הדין?

שור של ישראל שנגח שור של ישראל	שור של ישראל שנגח שור של הקדש	לרבנן
פטור	פטור	
פטור	בין תם ובין מועד משלם נזק שלם	לר' שמעון בן מנסיא ור"ע

כיצד מתיישבת הסתירה דלהלן, דמצד אחד כתוב "מיטב שדהו" - מיטב אין מידי אחרינא לא, ואילו בברייתא דרשין "ישיב" - לרבות שוה כסף אפי' סובין?

"ישיב" - לרבות אפי' סובין	"מיטב שדהו"	לתי' הראשון
כשבא לשם את נזקו מעצמו ומדעתו	כשהטריחו לב"ד להוציא ממנו בע"כ	לאביי בתחילה ²
כשרוצה ליטול טפי מבינונית	כשרוצה ליטול עידית	לרבא בתחילה ³
נותן מיטב הסובין	נותן מיטב שדהו	לרב פפא ורב הונא בדר"י
גם סובין חשובים מיטב ⁴	נותן מיטב שדהו	לרב הונא (לקמן ט.)
כשאין לו נותן סובין ⁵	כשיש לו	

¹ ובענין שאר נזיקין, כגון שן ורגל של שור שהזיקו של הקדש, או אדם שהזיק את הקדש, כתבו התוס' (לעיל בעמוד ב' בד"ה שור), שכל סוגי הנזיקין נתמעטו בהקדש (למ"ד דפטר) אפי' אדם המזיק וילפינן מקרן ומאדם, ומבור דפטר בו פסולי המוקדשין וכ"ש דהקדש דלא הוי רעהו כלל.

² אביי מתרץ ע"פ מה שמצינו לפירושו של רבה גבי דין מעשר עני, שמי שיש לו מתאים זוז אינו יכול ליטול, אכן מי שיש לו שדות שבניסן שוות מאתים זוז, ובתשרי שוות פחות, וזקוק עכשיו לכסף שנותנים לו מעשר עני עד מאה זוז (יתבאר באורך לקמן). ומעמיד אביי שגם כאן מדובר באופן כזה, שעשה הנזק בתשרי, ואומר לו אם תשקול עידית כדינך - תקבלה כפי מחיר הזול ותרויח, ואם תרצה לקבל בינונית יותר - תקבל אותה כפי המחיר של ניסן היקר - ותפסיד. אכן הגמ' דחתה תירוץ זה, דהרי מה שהתורה אמרה שהניזק גובה מעידית הוא לטובתו ולחזק את כוחו, ואתה מגרע את כחו אצל זיבורית ובינונית שיטול רק לפי מחיר היקר.

³ פ"י, רבא מתרץ דמה שנאמר "מיטב" אין הכוונה שצריך לתת לו רק דבר שנקרא מיטב ולא סובין, אלא הכוונה שכל דבר שרוצה לתת לו ממנו - דהיינו אפי' מסובין כמו שדרשת מ"ישיב" מ"מ צריך לתת הסובין הטובים ביותר. והיינו ד"כל דיהיב ליה - ממיטב ליתיב ליה". ודחתה הגמ', שלשון הפסוק "מיטב שדהו" - ואי אפשר לפרש א"כ ד"מיטב" היינו מכל דבר.

⁴ כלומר, כשנותן שדה שאפשר למכור אותה רק באותו מקום - צריך לתת מיטב שדהו, אולם כשנותן מטלטלין, כל דבר נחשב מיטב, דכל דבר אף אם לא ימכר כאן ימכר במקום אחר.

⁵ וקמ"ל שלא הטריחו את המזיק למכור אותם ולהביא לו כסף דוקא.

הוכן עי"י כולל עיון הדף

2

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף ז:

הרי שהיו לו בתים שדות וכרמים במאתים זוז, ואינו מוצא למוכרן, האם אוכל במעשר עני?

מה הדין?	הוזלו כל הקרקעות שלו ושל אחרים	של אחרים נשאר ביוקר ושל הוזל ¹	כשביומי ניסן יקרות וביומי תשרי זולות ²
	יכולים לתת לו אלף בבת אחת ³	אין נותנים לו בכלל ⁴	נותנים לו רק עד מאה זוז ⁵

כששמין את הקרקע שצריך לשלם המזיק, האם שמין לפי שלו (דמזיק או ניזק) או לפי של העולם?⁶

לר' אבא	אליבא דר' ישמעאל	אליבא דר' עקיבא
בשל ניזק ולא בשל עולם	"מיטב שדהו" דמזיק למעט דעלמא	
לקושית ר' שמואל בר אבא	בשל ניזק ולא בשל עולם	בשל עולם ⁷

כיצד מתחלקים התשלומים דלהלן, ביש לו שדות כדלהלן?

נזיקין	או עידית או בינונית או זיבורית	יש לו עדיית בינונית וזיבורית	יש לו עדיית וזיבורית	יש לו עדיית וזיבורית
בע"ח	ממה שיש לו	עדיית	בינונית	עדיית
כתובת אשה	ממה שיש לו	זיבורית	בינונית	זיבורית

¹ מחמת שהוא מבקש למוכרם, ואנשים יודעים שהוא דחוק לכסף, ולכן מנסים לדחוקו ולא קונים ממנו שדותיו אלא בזול.

² וכיון שכן דרך האנשים להמתין עד יומי ניסן ואז למכור את הקרקעות במחיר היקר, אולם הוא שדחוק לזוזי - הוא מוכר ביומי תשרי כפי מחיר הזול.

³ דכיון שהוזלו הקרקעות, הרי שאין לו מאתים זוז, והדין הוא שאפי' אם יש לו מאה תשעים ותשע זוז ובאו ונתנו לו אלף בבת אחת יכול ליטול.

⁴ כיון שבאמת קרקעותיו שוות מאתים זוז, כן פירש"י. והתוס' (בד"ה אי) כתבו, שהטעם שלא יטול כלל לפי שגרם לעצמו ופשע, דלא היה לו למיעל ולמיפק אזוזי.

⁵ דלא נחשב שיש לו פחות ממתים זוז ליטול הרבה בבת אחת, כיון שסו"ס ביומי ניסן קרקעותיו שוות מאתים זוז. ומ"מ עתה ביומי תשרי יכול הוא ליטול עד מאה זוז, דהיינו אם שוות עכשיו למכירה במאה חמשים יטול חמשים, ואם שוות רק מאה יכול ליטול מאה, אבל לא יותר ממאה - כיון שאין דרך קרקעות לרדת במחירם ביומי תשרי יותר מחצי. והיינו כיון שאינו עני גמור כיון שקרקעותיו עתידים להתייקר, אין לו דין עני ליטול אפי' אלף בבת אחת, אבל מ"מ יכול ליטול עד השלמה למאתים.

⁶ ויש נפ"מ בדבר, כגון שהיו קרקעות של המזיק (או הניזק) משובחות, שזיבורית שלו שוה כמו עדיית דעלמא, דאם תאמר בשלו שמין א"כ יצטרך לתת מהעדיית המשובחת שלו, ואם שמין בשל עולם יתן רק כפי הזיבורית שלו שהיא שוה כעדיית דעלמא.

⁷ וראיתו מדתניא שאם יש לו בינונית וזיבורית, הדין שנוקין ובע"ח גובין מבינונית וכתובת אשה מזיבורית, ואם נאמר כדברך שבשלו שמין, א"כ תחשב בינונית שלו כעדיית - שהרי זה השדה העדיית שלו, וא"כ גם בע"ח יגבה מהזיבורית עם הכתובת אשה, כדן עדיית וזיבורית.